

Bài 5: Châu Phi và khu vực Mỹ Latinh (Thế kỉ XIX -đầu thế kỉ XX)

TÓM TẮT LÝ THUYẾT

1. Châu Phi

a. Quá trình xâm lược của đế quốc:

- Nguyên nhân:
 - Giàu tài nguyên thiên nhiên, thị trường rộng lớn và nhân công rẻ mạt.
 - Trình độ phát triển còn thấp, đa số nhân dân còn sống trong tình trạng bộ lạc, thị tộc.
- ⇒ Châu Phi là đối tượng xâm lược của các nước đế quốc phương Tây.
- Quá trình xâm lược của đế quốc:

Thực dân	Thuộc địa.
Anh	Ai cập, Nam Phi, Nê-giê-ri-a, Xô-ma-li, Xu-đăng...
Pháp	Tây Phi, Ma-đa-ga-xca, An-giê-ra, Tuy-ni-di..
Đức	Ca-mơ-rum, Tô-gô, Tây Nam Phi..
Bỉ	Công-gô.
Bồ Đào Nha	Mô-dăm-bích, Ăng-gô-la, Ghi-nê.

Nhận xét: Đầu thế kỷ XX, các nước hoàn thành phân chia châu Phi. Tuy nhiên, sự phân chia này không đều nhau → mâu thuẫn giữa các nước đế quốc.

b. Phong trào đấu tranh của nhân dân:

- Nguyên nhân: Thực dân áp bức, bóc lột và cai trị hà khắc làm cho nhân dân đói khổ, bệnh tật và đứng trước nguy cơ diệt vong ⇒ Họ nổi dậy đấu tranh.
- Các cuộc đấu tranh tiêu biểu:

Thời gian	Phong trào
1830- 1847	Khởi nghĩa Áp-đen Ca-đê ở An-giê-ri.
1879- 1882	"Ai Cập trẻ" do Át-mét A-rabi lãnh đạo.
1877- 1898	Khởi nghĩa Mô-ha-mét ở Xu-đăng.
1885 - 1896	Cuộc đấu tranh của nhân dân Ê-ti-ô-pi-a thắng lợi, bảo vệ được độc lập dân tộc.

- Nhận xét: hầu hết các cuộc đấu tranh đều thất bại do:
 - + Trình độ tổ chức chiến đấu còn thấp.
 - + Lực lượng còn quá chênh lệch.

2. Khu vực Mỹ Latinh.

a. Phong trào đấu tranh giành độc lập.

- Thế kỉ XVI, XVII các nước TBN, BDN lần lượt xâm chiếm toàn bộ khu vực này.
- Thực dân cai trị dã man, tàn khốc, làm cho nhân dân vô cùng cơ cực ⇒ Nhân dân nổi dậy đấu tranh.

- Các cuộc khởi nghĩa tiêu biểu:

Thời gian	Khởi nghĩa tiêu biểu	Kết quả
1791	Nhân dân Hai-i-ti khởi nghĩa do Tút-xanh Lu-véc-tuy-a lãnh đạo.	1804 nước Cộng hòa Hai-i-ti ra đời
1816	Nhân dân Ác-hen-ti-na khởi nghĩa	Các nước giành được thắng lợi và thành lập nền cộng hòa.
1821	Nhân dân Mê-hi-cô và Pê-ru khởi nghĩa.	

b. Mĩ Latinh sau khi độc lập:

- Nhiều nước có nhiều tiến bộ về kinh tế, xã hội. tuy nhiên, họ còn phải đấu tranh chống âm mưu bành trướng của Mĩ. Mĩ đã đưa ra nhiều chính sách như:
 - + Đưa ra học thuyết Môn-rô: "Châu Mĩ của người châu Mĩ" (1823)
 - + Thành lập tổ chức Liên Mĩ (1889).
 - + Áp dụng chính sách "Cây gậy lớn" và "Ngoại giao đồng đô la".
- ⇒ Nhằm can thiệp vào Mĩ Latinh, biến Mĩ Latinh thành "sân sau" của Mĩ.

---HẾT---